

การกำหนดนโยบาย
การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทย

The Climate Change Policymaking
in Thailand

ความสำคัญของปัญหา

ที่ทำให้ต้องกำหนดนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทย

- ❑ การรับมือและปรับตัวรองรับผลกระทบต่อประเทศไทยจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- ❑ การรับมือและปรับตัวรองรับผลกระทบต่อประเทศไทยจากความตกลงระหว่างประเทศและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ
- ❑ การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของไทย

สินค้าสาธารณะของโลก

สภาพภูมิอากาศ (Climate)

:international public goods

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change)

:global issue/problem

ปัญหาที่เกี่ยวกับสินค้าสาธารณะของโลก

- ❑ One single state cannot solve!!
- ❑ Needs **collective actions / act in concert**
- ❑ Needs **common policies / standards / norms**

ความตกลงระหว่างประเทศ ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

Where international influence begins !!

สถาบันระหว่างประเทศเป็นกลไก

อิทธิพลจากความตกลงระหว่างประเทศ (International Influences)
และ **แรงกดดันด้านปทัสฐาน (Normative Pressures)**

- อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) ตามด้วยพิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol)
- **มาตรฐานระหว่างประเทศ (International Standards / Norms) – ผู้กำหนด**
นโยบายจะถูกโน้มน้าวด้วยความ
รับผิดชอบต่อการปกป้องรักษาโลกและ
คนรุ่นหลัง

การกำหนดนโยบายเชิงซ้อน !

Dual features of policymaking!!

กำหนดท่าที / จุดยืนในการ **เจรจาความตกลงระหว่าง**
ประเทศ (และมาตรฐานสากล) ไปพร้อมๆกับการ
กำหนดนโยบายสำหรับใช้ในประเทศ ด้วย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

- เพื่อศึกษา **ปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญต่อพัฒนาการ** ในการกำหนดนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทย
- เพื่อศึกษา **ปัญหาและอุปสรรค** ในการกำหนดนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทย
- เพื่อศึกษา **ผลกระทบ** จากการกำหนดนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญต่อพัฒนาการและปัญหาอุปสรรค เมื่อนำมาประกอบกับการศึกษาผลกระทบ จะทำให้ได้เห็นภาพรวมของการกำหนดนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทยทั้งหมด
- ช่วยให้ผู้สามารถวิเคราะห์ว่าจะสามารถนำปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการกำหนดนโยบายใดบ้างมาช่วยลดหรือขจัดปัญหาอุปสรรคที่ต่อต้านชัดเจนการกำหนดนโยบายและในขณะเดียวกันการหาทางลดผลกระทบโดยปรับเปลี่ยนเป็นการแสวงโอกาสจากการกำหนดนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศก็จะเกิดประโยชน์ต่อประเทศไทยอย่างมาก

การเจรจาต่อรองนำไปสู่การที่ประเทศไทยได้ผลประโยชน์มากกว่าเสียประโยชน์

ประเทศที่มีองค์ความรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากกว่าสามารถกำหนดคปท.ฐานที่ประเทศไทยยอมรับได้

ประเทศไทยยอมรับความตกลงและมาตรฐานระหว่างประเทศด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การปฏิบัติตามความตกลงระหว่างประเทศเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสนับสนุนการปฏิบัติตามความตกลงระหว่างประเทศ

การปฏิบัติตามความตกลงระหว่างประเทศสอดคล้องกับมาตรฐานทางสังคมที่ผู้มีอำนาจตัดสินใจนโยบายยึดถือ

การพึ่งพาความร่วมมือระหว่างประเทศช่วยให้การจัดการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทยมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชนและภาคสังคม

ผู้มีส่วนสำคัญในการกำหนดนโยบายและสาธารณชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

นโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัยในภาพรวม

- ประเทศไทยกำหนดนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อปรับเปลี่ยนกิจกรรมภายในประเทศให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ
- ความตกลงร่วมมือระหว่างประเทศมีผลกระทบต่อการกำหนดนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทยเนื่องจากเข้ามาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการตัดสินใจนโยบาย ผ่านทางความต้องการพึ่งพาความร่วมมือกับต่างประเทศและความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหาที่เผชิญอยู่ให้ลุล่วงไป

ผลการวิจัยในภาพรวม

- ประเทศไทยเข้าร่วมจัดทำอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและพิธีสารเกียวโต (รวมถึงมาตรฐานสากล) โดย**คาดหวังว่าจะได้รับประโยชน์มากกว่าเสียประโยชน์**
- ความคาดหวังดังกล่าวส่งผลต่อการกำหนดจุดยืนในการเจรจาต่อรองระหว่างประเทศและเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยทั้งในด้านที่**เอื้ออำนวย** **ความสะดวก**และในด้านที่เป็น**ปัญหาอุปสรรค**ต่อการกำหนดนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้วย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญมากที่สุด

ในการกำหนดนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทย

1. การประเมินผลได้ผลเสียทางเศรษฐกิจของประเทศ (National economic welfare cost-benefit assessments) ที่คาดว่าจะจะเป็นผลกระทบต่อนโยบายการกำหนดมาตรการ การปฏิบัติตามพันธกรณีและการลงทุนดำเนินงาน โครงการต่างๆ เพื่อลดผลกระทบและการปรับตัว เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ **ทำให้มีความคาดหวังว่าประเทศไทยจะได้มากกว่าเสียประโยชน์**
2. ความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องพึ่งพาความร่วมมือกับต่างประเทศ (Interdependency)
3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง (Government agency policy advices) โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สนับสนุนสอดคล้องกับรายงานผลการศึกษาวิจัย ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานที่ได้รับความเชื่อถือทั้งในระดับประเทศและในระดับสากล

สรุปปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพัฒนาการในการกำหนดนโยบายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ของต่างประเทศ

ประเทศ	การกำหนดนโยบายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ					
	ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจนโยบาย			ปัจจัยสนับสนุน		
	การประเมินผล ได้ผลเสีย ทางเศรษฐกิจ ของประเทศ	ความจำเป็นที่ จะต้องพึ่งพา ความร่วมมือ ระหว่างประเทศ	มีรากฐาน สำคัญจาก วัฒนธรรม ประเพณี และ มาตรฐาน ของสังคม ประเทศ	ข้อเสนอแนะ จากหน่วยงาน ภาครัฐที่ เกี่ยวข้อง	ความต้องการและ แรงกดดัน จากภาคเอกชน และภาค สังคม	สาธารณชน มีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการ เปลี่ยนแปลง สภาพ ภูมิอากาศ ค่อนข้างมาก
สหราชอาณาจักร	มี	ไม่มี	มี	มี	ไม่มี	มี
เนเธอร์แลนด์	มี	มี	มี	มี	ไม่มี	มี
เยอรมนี	มี	ไม่มี	มี	มี	ไม่มี	มี
เดนมาร์ก	มี	มี	มี	มี	ไม่มี	มี
สวีเดน	มี	มี	มี	มี	ไม่มี	มี
นอร์เวย์	มี	มี	มี	มี	ไม่มี	มี
ญี่ปุ่น	มี	ไม่มี	ไม่มี	มี	มี	มี
จีน	มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	ไม่มี
มาเลเซีย	มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	ไม่มี
สิงคโปร์	มี	ไม่มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	ไม่มี
สหรัฐอเมริกา	มี	ไม่มี	มี	มี	มี	มี
ออสเตรเลีย	มี	ไม่มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี

ปัญหาอุปสรรคสำคัญของการกำหนดนโยบาย

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทย

1. ความไม่พร้อมขององค์ความรู้และข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (ที่ควรมีความทันสมัย ครอบคลุม เป็นมาตรฐานเดียวกัน เข้าถึงได้ง่าย และมีเครือข่ายเชื่อมโยงกัน)
2. ขาดการทำงานในลักษณะองค์รวม
3. ยังต้องการเวลาในการพัฒนา ปรับตัว และเตรียมตัวสำหรับการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก อย่างไรก็ตามการรอรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศทำให้ขาดความมั่นใจและแรงขับในอันที่จะผลักดันนโยบายเพื่อช่วยเหลือตัวเอง
4. สาธารณชนยังขาดความตระหนักรู้

ผลกระทบสำคัญจากการกำหนดนโยบาย

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทย

- ❑ ผลกระทบด้านลบในระยะแรก จะทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนระบบการผลิต การบริหารจัดการ ฯลฯ ซึ่งเป็นผลให้ต้องมีการลงทุนสูงเพิ่มขึ้นตามมา
- ❑ ผลกระทบด้านบวกในระยะยาวคือประเทศไทยจะสามารถขยายตลาดสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้มากขึ้น สามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้เนื่องจากระบบต่างๆ ที่ได้รับการปรับเปลี่ยนจะช่วยลดต้นทุนการผลิต ประหยัดพลังงาน วัสดุคิบ รวมทั้งลดต้นทุนในการกำจัดของเสียด้วย ซึ่งการขยายโอกาสทางธุรกิจด้านสิ่งแวดล้อมและการปกป้องดูแลทรัพยากรธรรมชาติยังสามารถเป็นธุรกิจที่ช่วยเพิ่มการจ้างงานได้อีกทางหนึ่งด้วย
- ❑ สรุปว่าผลกระทบในระยะยาวโดยรวมคือประเทศไทยมี**การพัฒนาโครงสร้างทางเศรษฐกิจบนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนไปพร้อมๆกับความเป็นอยู่ที่ดีของสังคม และการปกป้องดูแลสภาพแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ**

ข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์

ศักยภาพในการประมวลข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- ❑ ปัญหาอุปสรรคของการกำหนดนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อันเนื่องมาจาก**ความคิดความเชื่อ**ของผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ที่ว่าในปัจจุบัน ประเทศไทยยังไม่มีองค์ความรู้และข้อมูลมากเพียงพอสำหรับการกำหนดนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของไทยและแม้แต่การกำหนดจุดยืนของไทยในเวทีระหว่างประเทศด้วยตนเอง
- ❑ ประเทศไทยควรมีการบูรณาการเพื่อเพิ่มศักยภาพในการประมวลข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและ**ติดตามความก้าวหน้าและร่วมทำงานศึกษาวิจัย**กับหน่วยงานที่ได้รับความเชื่อถือ ทั้งในระดับประเทศและในระดับสากลด้วย

การประเมินผลได้ผลเสียของประเทศ

- ประเทศไทยมีความจำเป็นอย่างมากที่จะ**ต้องลงทุน**เพื่อเพิ่มความ
ความสามารถในการประเมินผลได้ผลเสียของประเทศที่คาดว่าจะเป็
ผลกระทบต่อเนื่องจากการกำหนดมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการ
เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการปฏิบัติตามพันธกรณี เพื่อที่จะได้มี
ข้อมูลเพียงพอสำหรับการพิจารณาลงทุนดำเนินงาน โครงการต่างๆ
- ควรมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานเพื่อให้ได้ข้อสรุปและข้อมูลที่
ตรงกันซึ่งจะทำให้ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย **มีความ
มั่นใจในอันที่จะผลักดันการกำหนดนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพ
ภูมิอากาศของไทยและนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจริง**

การสร้างและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ

- ❑ มีความสับสน ความไม่เข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการคัดค้านการกำหนดนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยมองว่าเป็น**เรื่องของอนาคต**ยังไม่ใช่ปัญหาที่ประสบอยู่จริงในปัจจุบัน
- ❑ ควรส่งเสริมการสร้างและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศให้แก่สาธารณชนเพิ่มขึ้น โดยการ**ยกตัวอย่างที่ชัดเจนและเห็นเป็นรูปธรรม**เช่นผลกระทบ โดยตรงต่อภาคเศรษฐกิจสำคัญของไทยคือภาคเกษตรกรรมและการปรับกลยุทธ์หันมาส่งเสริมให้ภาคเกษตรกรรมมีส่วนแก้ปัญหาและแสวงประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้วย

การลดการพึ่งพาพลังงานฟอสซิล

- เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสม (**Good timing**) ที่ประเทศไทยควรฉวยโอกาสพัฒนาด้านการพลังงานให้สามารถพึ่งตนเองได้ เช่นการพัฒนาพลังงานทางเลือกอื่นๆ มาใช้ประโยชน์และลดภาวะมลพิษ
- ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาพลังงานทดแทนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การลดก๊าซเรือนกระจก

- ควรเร่งกำหนด**นโยบายและเป้าหมายที่ชัดเจน**เพื่อส่งสัญญาณที่ถูกต้องตั้งแต่เนิ่นๆ เพื่อให้ภาคส่วนต่างๆ สามารถปรับตัวได้ โดยเฉพาะภาคเศรษฐกิจที่ต้องมีการวางแผนการตัดสินใจลงทุนล่วงหน้า รวมถึงภาคสังคมและสิ่งแวดล้อมที่จะต้องมีการเตรียมความพร้อม และแผนรองรับปัญหาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นด้วย

การจัดตั้งตลาดคาร์บอนภายในประเทศ

- ควรเร่งกำหนดนโยบายจัดตั้งตลาดคาร์บอนภายในประเทศเพื่อเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากร่วมมือกับต่างประเทศและเพื่อช่วยให้การจัดการก๊าซเรือนกระจกของไทยเองมีประสิทธิผลมากขึ้น โดยอาจจะให้เป็นตลาดสมัครใจ หรือ ตลาดบังคับก็ได้ เพียงแต่จะต้องมีหลักเกณฑ์ในการดำเนินการตลาดที่ชัดเจน

การใช้ประโยชน์จากการดูแลรักษาป่า

- ควรเร่งกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องเครื่องมือและกลไกสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการดูแลรักษาป่าเพื่อแก้ปัญหาและปรับตัวรองรับความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ ที่สอดคล้องกับสภาพสังคมและให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและได้รับประโยชน์จากการดูแลรักษาป่าด้วย

การปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคเกษตรกรรม

ควรเร่งกำหนดนโยบายที่ชัดเจน เพื่อส่งเสริมศักยภาพของภาคเกษตรกรรมในการลดก๊าซเรือนกระจก เช่น ลดการปล่อยก๊าซมีเทนจากนาข้าว ลดการปล่อยก๊าซไนตรัสออกไซด์จากดินเกษตรที่ปลูกพืชไร่ เป็นต้น และส่งเสริมการกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่เกษตร เช่น การส่งเสริมการปลูกพืชคลุมดิน ฯลฯ

นโยบายพลังงาน

- ควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการ **ลดการพึ่งพาพลังงานฟอสซิล** และพัฒนาด้านพลังงานให้ประเทศไทยสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น
- ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาพลังงานทดแทนทุกรูปแบบอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตและการบริโภค

ควรกำหนดนโยบายใช้กลไกราคาและภาษี
เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยลดการปลดปล่อย
ก๊าซเรือนกระจกเช่นการใช้ระบบภาษี
คาร์บอน

การลงทุนจากต่างประเทศ

ควรกำหนดนโยบายให้ผู้ลงทุนจาก
ต่างประเทศ**รับผิดชอบภาระภาษี**เร็ว
ผลกระทบที่เกิดจากการลงทุนนั้นด้วย

End of presentation

Thank you